

Gdańsk, 4 grudnia 2024 r.

Emerytury stażowe – projekty ustaw

Posiedzenie Zespołu ds. społecznych
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Gdańsku

Agnieszka Kurczewska-Stanisławowicz
zastępca dyrektora ds. świadczeń
Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku

Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych ustaw

Emerytury stażowe – projekt obywatelski

Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych ustaw - projekt dotyczy wprowadzenia do polskiego systemu prawnego emerytury przysługującej wyłącznie z tytułu osiągniętego okresu ubezpieczenia, tj. emerytury stażowej, dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., czyli osób objętych nowym systemem emerytalnym, które **osiągnęły okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn**

Obywatelski projekt ustawy został wniesiony w IX kadencji Sejmu (druk nr 1692).

Na podstawie art. 4. ust. 3 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli - projekt ustawy, w stosunku do którego postępowanie ustawodawcze nie zostało zakończone w trakcie kadencji Sejmu, w której został wniesiony, jest rozpatrywany przez Sejm następnej kadencji.

Emerytury stażowe – projekt obywatelski

Projekt przewiduje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, przysługuje emerytura przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, pod warunkiem, że przysługująca emerytura (łącznie z EOK) będzie równa lub wyższa emeryturze minimalnej (od 1 marca 2024 r. 1780,96 zł brutto miesięcznie).

Z uzasadnienia wynika, że ubezpieczony będący pracownikiem nie musiałby rozwiązać stosunku pracy z pracodawcą zatrudniającym go bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Projekt zakłada również, że prawo do emerytury stażowej będzie przysługiwać osobom objętym ubezpieczeniem społecznym rolników. Zgodnie z projektem ubezpieczonemu rolnikowi, który nie osiągnął wieku emerytalnego, przysługiwać będzie emerytura rolnicza, jeżeli podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 35 lat w przypadku kobiet i 40 lat w przypadku mężczyzn.

Emerytury stażowe – projekt obywatelski

Z opinii merytorycznej Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu
(12 marca 2024 r.):

- proponowane rozwiązania są szczególnie korzystne dla osób ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), gdyż w praktyce oznaczają obniżenie wieku uprawniającego do emerytury do 53 lat w przypadku kobiet i 58 lat dla mężczyzn,
- projektowane przepisy budzą szereg wątpliwości ze względu m.in. na negatywne skutki dla budżetu państwa, możliwy wzrost ubóstwa emerytalnego (zwłaszcza wśród kobiet) oraz negatywne skutki dla rynku pracy,
- według szacunków ZUS przeprowadzonych w listopadzie 2021 r. - w pierwszych 10 latach obowiązywania zmienionych przepisów negatywne skutki finansowe dla FUS wyniosłyby średniorocznie ok. 12 mld zł przy założeniu, że 100% uprawnionych skorzysta z możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz ok. 6 mld zł rocznie w scenariuszu zakładającym, że 50% skorzysta z przysługujących upewnień,
- według szacunków przeprowadzonych przez ZUS mogłoby to dotyczyć grupy aż 470,1 tys. osób w pierwszym roku jej obowiązywania (zakładano, że będzie to rok 2022) oraz ok. 80-88,5 tys. osób rocznie w latach 2023-2026,

Emerytury stażowe – projekt obywatelski

Z opinii merytorycznej Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu
(12 marca 2024 r.):

- rosnąca liczba osób, które otrzymują świadczenie poniżej wartości emerytury minimalnej wskazuje, iż dla części osób uzyskanie uprawnienia do emerytury stażowej będzie niemożliwe lub uzyskają takie uprawnienie tuż przed ustawowym wiekiem emerytalnym,
- każdy rok skrócenia aktywności zawodowej oznacza podwójną stratę finansową dla emeryta (maleje podstawa obliczenia świadczenia a rośnie prognozowany okres jego pobierania),
- jak wskazuje praktyka większość osób przechodzi na emeryturę dokładnie kiedy osiąga wiek emerytalny lub też w ciągu 12 miesięcy od tej daty,
- projektowana zmiana przyniosłaby negatywne efekty dla rynku pracy - prawdopodobnie doprowadziłaby do skokowego zmniejszenia podaży pracy.

Emerytury stażowe – projekt obywatelski

Z opinii prawnej i konstytucyjnej Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu (22 marca 2024 r.):

- w projekcie nie uregulowano kwestii środków zgromadzonych przez ubezpieczonego na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym oraz relacji prawa do emerytury stażowej i okresowej emerytury kapitałowej,
- wątpliwości systemowe pojawiają się w kontekście określenia warunków nabycia prawa do emerytury stażowej w systemie powszechnego ubezpieczenia społecznego i w systemie ubezpieczenia rolniczego (w odniesieniu do ubezpieczonych w systemie rolniczym nie wprowadzano żadnego warunku o charakterze finansowym),
- wprowadzenie kryterium finansowego, odnoszącego się do wysokości obliczonej emerytury, może prowadzić do tego, że w stosunku do niektórych osób nie zostanie zrealizowany cel i funkcja tego świadczenia – zapewnienie środków do życia osobom, które mają trudności na rynku pracy, ze względu na długoletni okres pracy,
- skutki wejścia w życie projektowanych przepisów – zwiększy się liczba osób pobierających emeryturę, zmniejszy się liczba osób aktywnych na rynku pracy, zmniejszą się wpływy do ZUS ze składek, wzrosną wydatki FUS, a tym samym wzrosną wydatki budżetu państwa, który udziela dotacji temu funduszowi.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw w celu wprowadzenia emerytury stażowej

Emerytury stażowe – projekt poselski

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw w celu wprowadzenia emerytury stażowej - projekt dotyczy możliwości przejścia na emeryturę stażową urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy mają **okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lata dla mężczyzn**, pod warunkiem, że przysługująca temu ubezpieczonemu emerytura obliczona w formule zdefiniowanej składki będzie równa lub wyższa emeryturze minimalnej

2024

30 stycznia 2024

Projekt wpłynął do Sejmu - druk nr 187

6 lutego 2024

Skierowano do I czytania na posiedzeniu Sejmu

8 lutego 2024

I czytanie na posiedzeniu Sejmu

Nr posiedzenia: 5

Skierowano do: Komisji Polityki Społecznej i Rodziny

Emerytury stażowe – projekt poselski

Projekt przewiduje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, przysługuje emerytura przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, pod warunkiem, że przysługująca emerytura będzie równa lub wyższa emeryturze minimalnej (od 1 marca 2024 r. - 1780,96 zł brutto miesięcznie). Przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości nie zalicza się okresów ubezpieczenia społecznego rolników.

Zgodnie z projektem emerytura stażowa przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Projekt zakłada również, że prawo do emerytury stażowej będzie przysługiwać osobom objętym ubezpieczeniem społecznym rolników. Zgodnie z projektem ubezpieczonemu rolnikowi, który nie osiągnął wieku emerytalnego, przysługiwać będzie emerytura rolnicza, jeżeli podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 35 lat w przypadku kobiet i 40 lat w przypadku mężczyzn.

Emerytury stażowe – projekt obywatelski

Z opinii merytorycznej Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu
(13 marca 2024 r.):

- proponowane rozwiązania są szczególnie korzystne dla osób ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), gdyż w praktyce oznaczają obniżenie wieku uprawniającego do emerytury do 53 lat w przypadku kobiet i 58 lat dla mężczyzn,
- projektowane przepisy budzą szereg wątpliwości ze względu m.in. na negatywne skutki dla budżetu państwa, możliwy wzrost ubóstwa emerytalnego (zwłaszcza wśród kobiet) oraz negatywne skutki dla rynku pracy,
- każdy rok skrócenia aktywności zawodowej oznacza podwójną stratę finansową dla emeryta (maleje podstawa obliczenia świadczenia a rośnie prognozowany okres jego pobierania),
- należy zweryfikować, czy zaproponowany w ustawie sposób ustalania wysokości emerytury stażowej z zastosowaniem wskaźnika korygującego 19,52/12,22 nie powoduje podwójnego uwzględnienia środków przenoszonych „suwakiem bezpieczeństwa”,
- zaproponowane w projekcie wprowadzenie emerytur stażowych, które może skutkować skróceniem nawet o 7 lat ustawowego wieku emerytalnego, będzie utrudniało realizację jednego z kamieni milowych zapisanych w Krajowym Planie Odbudowy, który zakłada przedłużanie kariery zawodowej oraz promowanie pracy po przekroczeniu ustawowego wieku emerytalnego.

Emerytury stażowe – projekt obywatelski

Z opinii prawnej i konstytucyjnej Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu (21 marca 2024 r.):

- wątpliwości systemowe budzi zastosowanie mechanizmu podwyższania wysokości składek na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS poprzez pomnożenie wskaźnikiem korygującym 19,52/12,22, stanowiącym stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zapisanej na koncie ubezpieczonego w ZUS,
- w projekcie ustawy nie zawarto wprost regulacji nakładającej na otwarty fundusz emerytalny obowiązek przekazywania środków z otwartego funduszu emerytalnego na dochody budżetu państwa,
- wątpliwości systemowe pojawiają się w kontekście określenia warunków nabycia prawa do emerytury stażowej w systemie powszechnego ubezpieczenia społecznego i w systemie ubezpieczenia rolniczego (w odniesieniu do ubezpieczonych w systemie rolniczym nie wprowadzono żadnego warunku o charakterze finansowym),
- wprowadzenie kryterium finansowego, odnoszącego się do wysokości obliczonej emerytury, może prowadzić do tego, że w stosunku do niektórych osób nie zostanie zrealizowany cel i funkcja tego świadczenia – zapewnienie środków do życia osobom, które mają trudności na rynku pracy, ze względu na długoletni okres pracy,
- skutki wejścia w życie projektowanych przepisów – zwiększy się liczba osób pobierających emeryturę, zmniejszy się liczba osób aktywnych na rynku pracy, zmniejszą się wpływy do ZUS ze składek, wzrosną wydatki FUS, a tym samym wzrosną wydatki budżetu państwa, który udziela dotacji temu funduszowi.

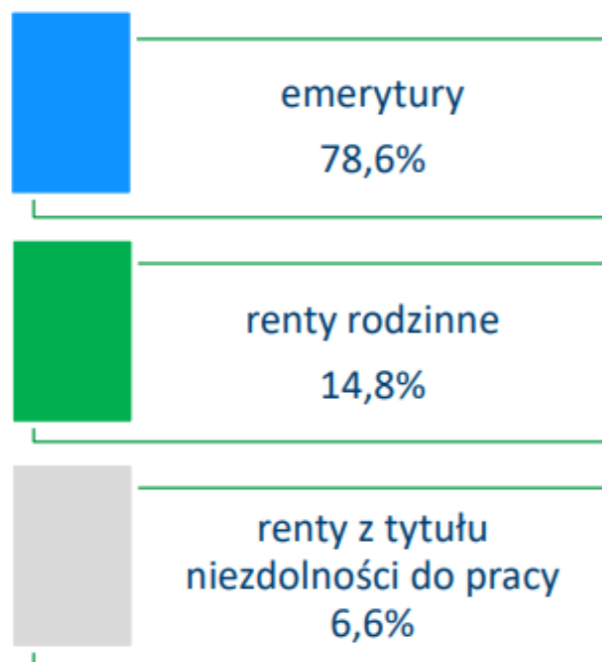

DANE STATYSTYCZNE

SYMULACJE WYSOKOŚCI EMERYTUR

Struktura liczby świadczeniobiorców pobierających świadczenia emerytalno-
rentowe w podziale na rodzaje pobieranych świadczeń

Emerytury i renty przyznane w 2023 r.

Podstawowe dane:

Liczba emerytów i rencistów:

393,8 tys. osób

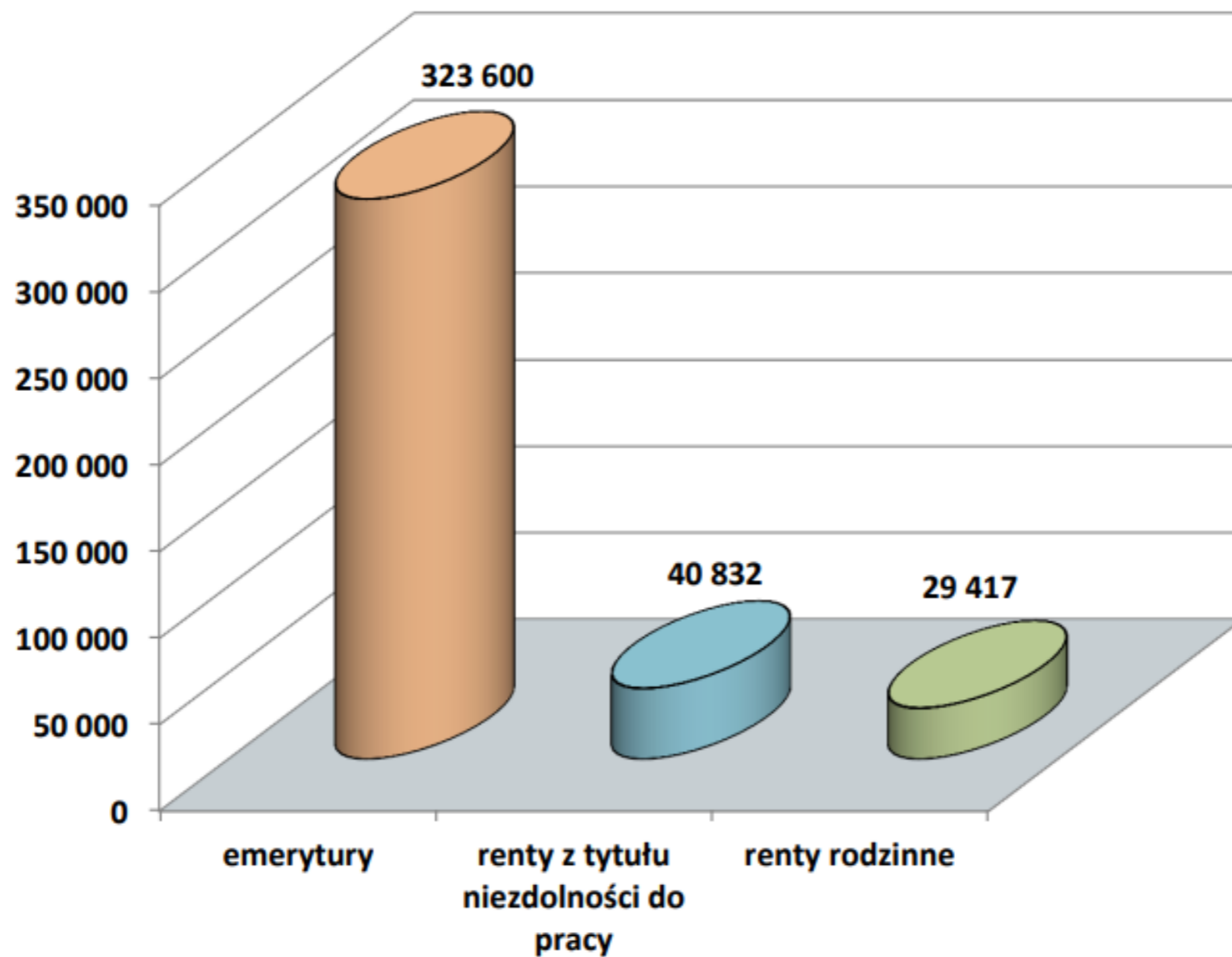
Średni wiek emerytów:

62,6 lat

Emeryci - 323,6 tys.

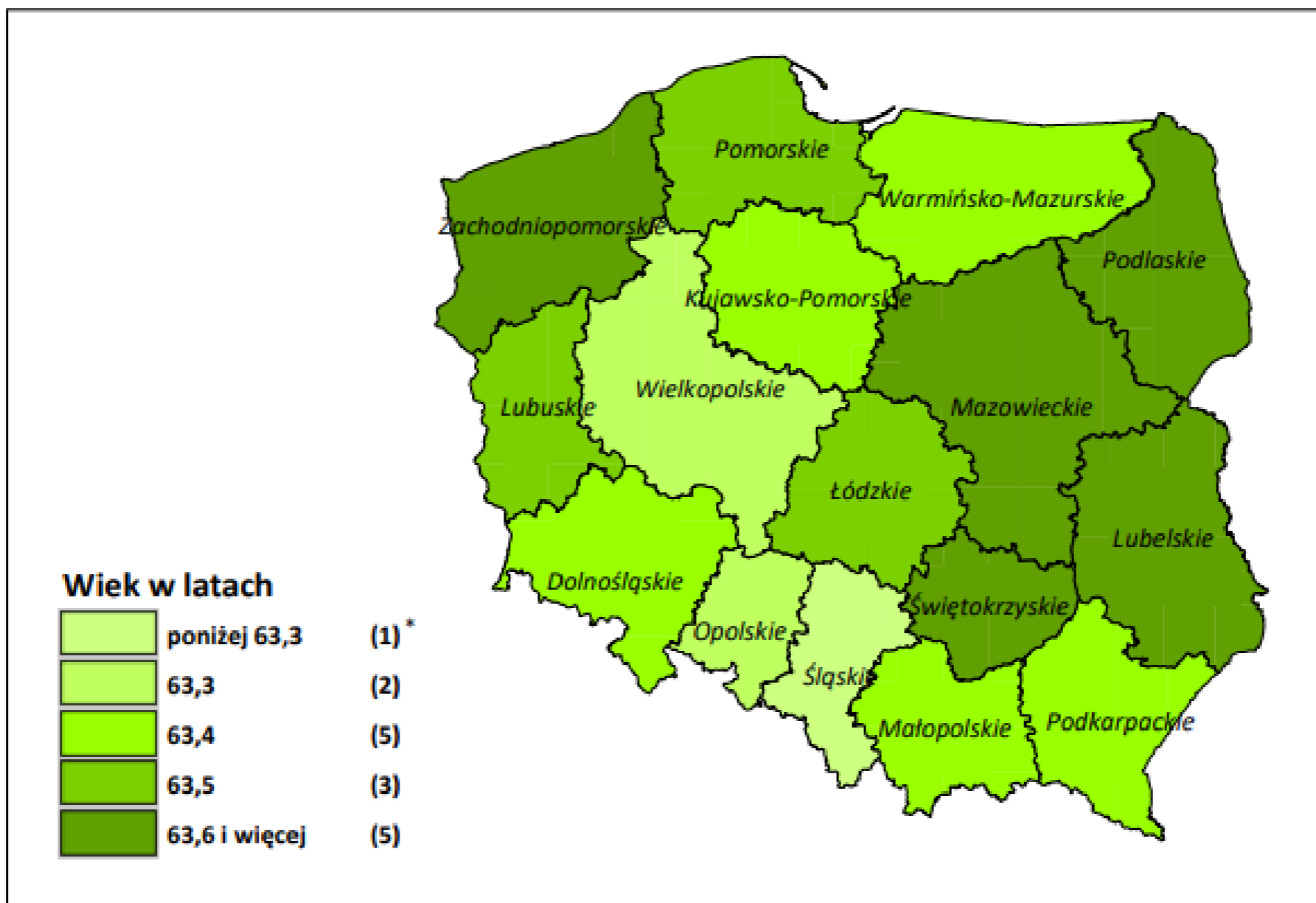

Struktura świadczeniobiorców, którym przyznano emeryturę lub rentę w 2023 r.

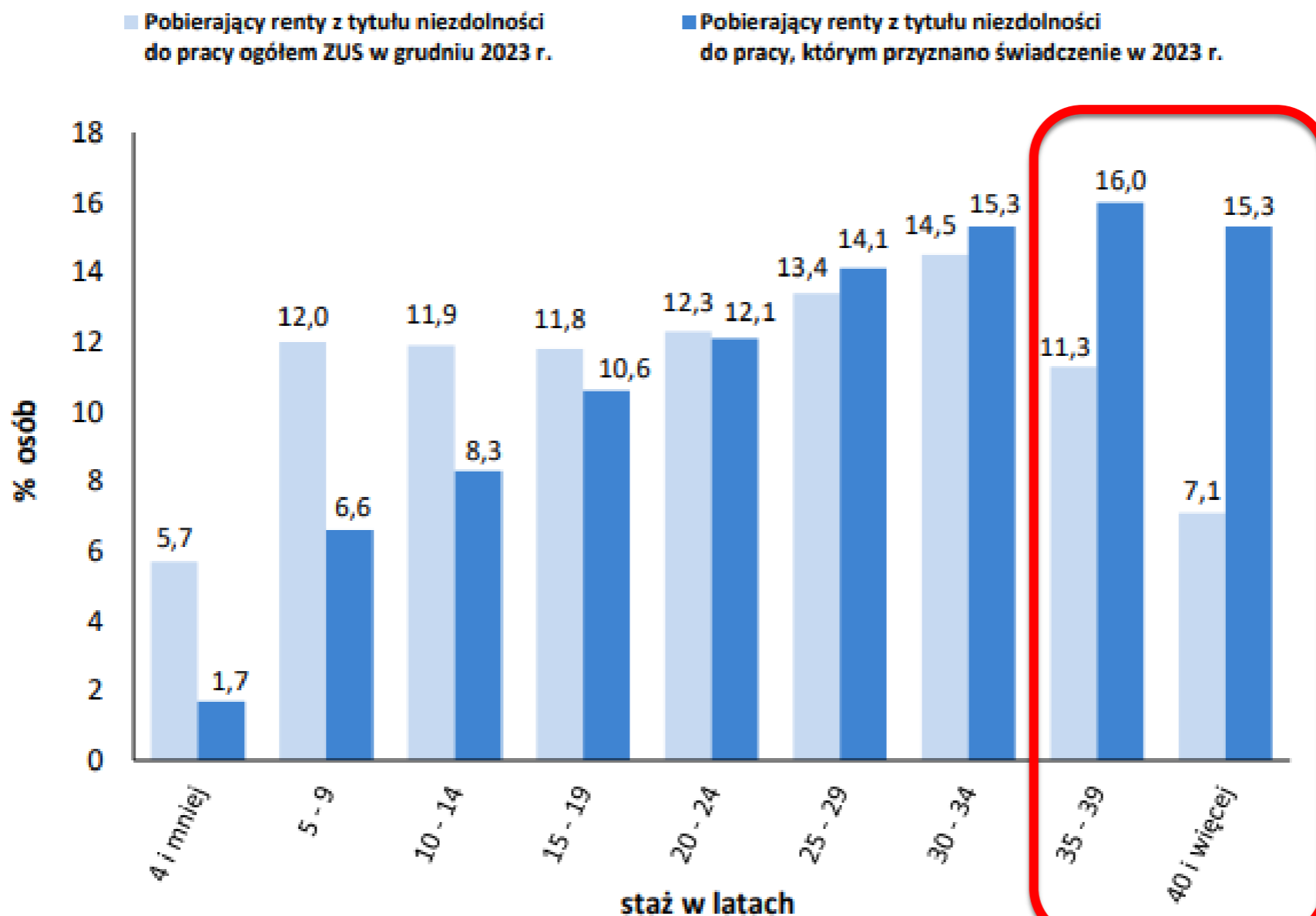

**Przeciętny wiek osób, którym przyznano emeryturę
według województw - stan w grudniu 2023 r.**

Struktura według stażu^{*)} osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy w 2023 r.

^{*)} bez stażu hipotetycznego

Oddział Gdańsk – niektóre świadczenia w liczbach

Świadczeniobiorcy w liczbach		
rodzaj świadczenia	2021	2024
z funduszu emerytalnego	287 763	306 083
świadczenia i zasiłki przedemerytalne	1 491	876
emerytury pomostowe	2 556	2 477
RAZEM	291 810	309 436

Tablica średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 27 marca 2024 r.

Poz. 234

KOMUNIKAT

PREZESA GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

z dnia 26 marca 2024 r.

w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn

Na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672) ogłasza się tablicę średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn, stanowiącą załącznik do komunikatu.

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego: *D. Rożkut*

Tablica średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn – symulacja dla kobiety

50	365,2	364,3	363,4	362,5	361,6	360,8	359,9	359,0	358,1	357,2	356,4	355,5
51	354,6	353,7	352,8	352,0	351,1	350,2	349,3	348,4	347,6	346,7	345,8	344,9
52	344,0	343,2	342,3	341,5	340,6	339,7	338,9	338,0	337,2	336,3	335,4	334,6
53	333,7	332,9	332,0	331,1	330,3	329,4	328,6	327,7	326,8	326,0	325,1	324,3
54	323,4	322,6	321,7	320,9	320,0	319,2	318,3	317,5	316,6	315,8	314,9	314,1
55	313,2	312,4	311,5	310,7	309,9	309,1	308,2	307,4	306,6	305,7	304,9	304,1
56	303,2	302,4	301,6	300,8	299,9	299,1	298,3	297,4	296,6	295,8	294,9	294,1
57	293,3	292,5	291,6	290,8	290,0	289,2	288,4	287,5	286,7	285,9	285,1	284,3
58	283,4	282,6	281,8	281,0	280,2	279,4	278,6	277,8	277,0	276,2	275,3	274,5
59	273,7	272,9	272,1	271,4	270,6	269,8	269,0	268,2	267,4	266,6	265,8	265,0
60	264,2	263,5	262,7	261,9	261,1	260,3	259,6	258,8	258,0	257,2	256,4	255,7
61	254,9	254,1	253,3	252,6	251,8	251,0	250,3	249,5	248,7	248,0	247,2	246,4
62	245,6	244,9	244,1	243,4	242,6	241,8	241,1	240,3	239,6	238,8	238,0	237,3
63	236,5	235,8	235,0	234,3	233,6	232,8	232,1	231,3	230,6	229,9	229,1	228,4
64	227,6	226,9	226,2	225,5	224,7	224,0	223,3	222,5	221,8	221,1	220,3	219,6
65	218,9	218,2	217,5	216,8	216,0	215,3	214,6	213,9	213,2	212,5	211,8	211,1
66	210,4	209,7	209,0	208,3	207,6	206,9	206,2	205,5	204,8	204,1	203,4	202,7
67	202,0	201,3	200,6	199,9	199,2	198,5	197,8	197,1	196,4	195,8	195,1	194,4
68	193,7	193,0	192,3	191,6	191,0	190,3	189,6	188,9	188,2	187,6	186,9	186,2
69	185,5	184,9	184,2	183,5	182,8	182,2	181,5	180,8	180,2	179,5	178,8	178,2
70	177,5	176,8	176,2	175,5	174,8	174,2	173,5	172,9	172,2	171,5	170,9	170,2

Tablica średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn – symulacja dla kobiety

wiek 60 lat

kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi	115 641,25 zł
kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi	730 223,88 zł
średnie dalsze trwanie życia wynosi	264,20
wyliczona kwota emerytury wynosi	3 201,61 zł

wiek 54 lata

kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi	70 092,50 zł
kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi	405 062,33 zł
średnie dalsze trwanie życia wynosi	323,40
wyliczona kwota emerytury wynosi	1 469,25 zł

Tablica średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn – symulacja dla mężczyzny

50	365,2	364,3	363,4	362,5	361,6	360,8	359,9	359,0	358,1	357,2	356,4	355,5
51	354,6	353,7	352,8	352,0	351,1	350,2	349,3	348,4	347,6	346,7	345,8	344,9
52	344,0	343,2	342,3	341,5	340,6	339,7	338,9	338,0	337,2	336,3	335,4	334,6
53	333,7	332,9	332,0	331,1	330,3	329,4	328,6	327,7	326,8	326,0	325,1	324,3
54	323,4	322,6	321,7	320,9	320,0	319,2	318,3	317,5	316,6	315,8	314,9	314,1
55	313,2	312,4	311,5	310,7	309,9	309,1	308,2	307,4	306,6	305,7	304,9	304,1
56	303,2	302,4	301,6	300,8	299,9	299,1	298,3	297,4	296,6	295,8	294,9	294,1
57	293,3	292,5	291,6	290,8	290,0	289,2	288,4	287,5	286,7	285,9	285,1	284,3
58	283,4	282,6	281,8	281,0	280,2	279,4	278,6	277,8	277,0	276,2	275,3	274,5
59	273,7	272,9	272,1	271,4	270,6	269,8	269,0	268,2	267,4	266,6	265,8	265,0
60	264,2	263,5	262,7	261,9	261,1	260,3	259,6	258,8	258,0	257,2	256,4	255,7
61	254,9	254,1	253,3	252,6	251,8	251,0	250,3	249,5	248,7	248,0	247,2	246,4
62	245,6	244,9	244,1	243,4	242,6	241,8	241,1	240,3	239,6	238,8	238,0	237,3
63	236,5	235,8	235,0	234,3	233,6	232,8	232,1	231,3	230,6	229,9	229,1	228,4
64	227,6	226,9	226,2	225,5	224,7	224,0	223,3	222,5	221,8	221,1	220,3	219,6
65	218,9	218,2	217,5	216,8	216,0	215,3	214,6	213,9	213,2	212,5	211,8	211,1
66	210,4	209,7	209,0	208,3	207,6	206,9	206,2	205,5	204,8	204,1	203,4	202,7
67	202,0	201,3	200,6	199,9	199,2	198,5	197,8	197,1	196,4	195,8	195,1	194,4
68	193,7	193,0	192,3	191,6	191,0	190,3	189,6	188,9	188,2	187,6	186,9	186,2
69	185,5	184,9	184,2	183,5	182,8	182,2	181,5	180,8	180,2	179,5	178,8	178,2
70	177,5	176,8	176,2	175,5	174,8	174,2	173,5	172,9	172,2	171,5	170,9	170,2

Tablica średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn – symulacja dla mężczyzny

wiek 65 lat

kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi	115 641,25 zł
kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi	730 223,88 zł
średnie dalsze trwanie życia wynosi	218,90
wyliczona kwota emerytury wynosi	3 864,16 zł

wiek 58 lat

kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi	63 556,53 zł
kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi	374 733,55 zł
średnie dalsze trwanie życia wynosi	283,40
wyliczona kwota emerytury wynosi	1 546,54 zł

Dziękuję za uwagę

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH